

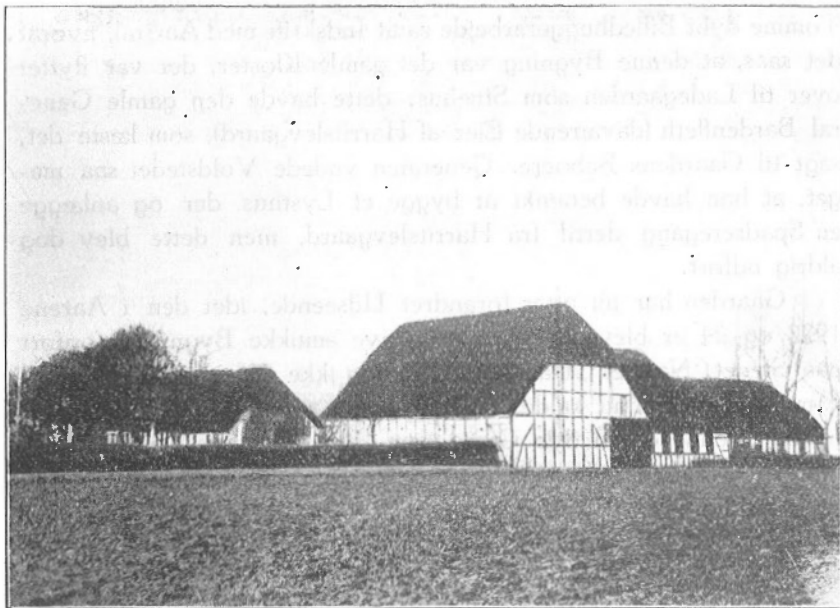
Om Gaarden „Daaeholm“ i Skovby Sogn.

Af Fru Martine Hansen, Christiansminde.

Vesten for Tofte By, men hørende til denne, ligger tre Gaarde, som under eet kaldes Skaarup. Den ene af disse, som her skal omtales, har i Tidens Løb haft forskellige Navne. Saaledes har den først været nævnt som „Skaarupgaarden“, siden har den faaet Navnet „Daaeholm“, som den endnu hedder. Den har ogsaa en Tid haft Navnet „Jomfruklostret“.

Gaarden „Daaeholm“, der udmærker sig ved sin smukke Beliggenhed, var paa de tre Sider omgivet af Kratskov. Den østlige Side mod „Harritslevgaard“ var derimod aaben; skønt den ikke var større end de andre Gaarde, udgjorde den en eneste Gaard. Den udmærkede sig frem for de andre ved en sjælden Bygning, omgivet af Grave, hvis Bredde var ca. fire Alen. Gravene var opkastede i en Runding og Jorden fra alle Sider indkastet i Midten, hvoraf der dannedes en Vold eller en rund, ophøjet Jordplet, der havde en Diameter af omtrent tyve Alen. Mod Vest var i Følge Sagnet en Vindebro anbragt. Bygningen, som stod paa Voldstedet, blev siden flyttet og forenet med Gaardens øvrige Ud-huse, som laa hinsides Gravene i Nord, og var i det mindste her paa denne Plads kun af ni Fags Størrelse. Da man vilde jævne Voldstedet, der en Tid har været brugt til Blegplet, for derved at fylde Gravene, var Stedet saavel paa Overfladen som paa Skraaningene ned mod Gravene bevokset med Hyben, saa det var helt uigennemtrængeligt. Hinsides Gravene var hele Pladsen i Kanten af disse besat med Pil; men Stedet, hvor Bygningen havde staaet, var omgivet af to Rader Asketræer, og Pladsen mod Øst var noget højere end det øvrige Voldsted.

Ved at jævne selve Tomten traf man paa Grundstenene til Bygningen, og saavel af dens Direktion som af de to Rader Aske saa man, at Bygningen kun havde udgjort een Længde Hus, der havde strakt sig i Sønder og i Nord, ligesom man ogsaa deraf kunde slutte, da disse Grundstene ikke var større, end at een Mand kunde løfte dem, at det maatte have været en Bindingsværksbygning, der havde staaet der; Grunden havde ikke været bred nok til at bære Grundmur. Der blev tillige fundet adskillige

„DAAEHOLM“ FØR SIDSTE OMBYGNING

Spor af den gamle Bygning, f. Eks. firkantede Glasstykker, tre Tommer i Kvadrat, hvoraf man sluttede, at Vinduesruderne ikke har været større, glasserede og med Løvværk udsirede Lerstykker, som synes at have udgjort Gesimsen af en Kamin samt adskillige Skaar af simpelt Pottemagerarbejde (Potter og Fade), som var en Tomme tykke, og nogle faa Mursten, hvoraf tre, fire eller fem siddende saaledes sammen, som om de havde indfattet noget, der nu var borte. Ladegaarden (til denne Hovedbygning) laa, som allerede omtalt, uden for Gravene mod Nord, hvor Bondegaarden nu ligger, og var der opført i en halvmaaneformet Kreds og om-

fattede saaledes paa denne Side, ligeledes i Rundkreds om Hovedbygningens løbende Grave. Til denne Ladegaards sydvestre Ende var det, at Hovedbygningen, da den blev nedbrudt paa Holmen eller Voldstedet, blev henflyttet. Vinduerne var blindfattede og rundede foroven, Stolperne var over fem og Spærrene ni Alen høje, saa Bygningen kunde ses over hele Sagnet.

Da Gaarden senere blev ombygget i fire sammenhængende Længer i Lighed med andre Bøndergaarde, fandt man ved Nedbrydelsen af Stuehuset et Stykke Tømmer som en Stolpe, der havde siddet over en Dør. I denne Stolpe var udhugget ca. en Tomme dybt Billedhuggerarbejde samt Indskrift med Aarstal, hvoraf det saas, at denne Bygning var det gamle Kloster, der var flyttet over til Ladegaarden som Stuehus; dette havde den gamle General Bardenfleth (daværende Ejer af Harritslevgaard), som læste det, sagt til Gaardens Beboere. Generalen yndede Voldstedet saa meget, at han havde betænkt at bygge et Lysthus der og anlægge en Spadseregang dertil fra Harritslevgaard, men dette blev dog aldrig udført.

Gaarden har nu atter forandret Udseende, idet den i Aarene 1923 og 24 er bleven nedbrudt og nye smukke Bygninger opført paa Stedet. Navnet „Daaeholm“ er dog ikke det eneste Minde fra gammel Tid. Endnu kaldes en Del af den gamle Have Voldhaven og bag denne er en dyb Grav, som kaldes Voldgraven, en Levning af Gravene, som man har undladt at fylde for at bruge den til Vanding.

Om „Daaeholm“s Beboere.

Om ogsaa Sagnet fortæller, at „Skaarupgaarden“ Aaret 1579 beboedes af Jomfruerne Svave fra „Harritslevgaard“, tænker man imidlertid, at det hænger saaledes sammen, at Jomfru Ane Daae, som dette Aar døde der paa Gaarden, er flyttet hertil, da hendes Familie Aaret 1578 mistede „Enggaard“ (det nuværende „Gyldensten“), og da kaldtes Gaarden endnu „Skaarupgaarden“.

I Aaret 1588 boede en Søster til nævnte Jomfru, Fru Hilleborg Daae, Enke efter den paa „Vejlegaard“ 1567 afdøde Vilhelm Oldeland. Det menes, at det er hende, der har bygget Gaarden og givet den Navnet „Daaeholm“. Fru Hilleborg Daae døde 1612; begge Søstre ligger begravede i Ejlbys Kirke.

Ved Fru Hilleborg Daaes Død er formodentlig Gaarden kom-

men i Jomfruerne Svaves Eje. Disse Jomfruer byggede samme Aar Højerup Kirke og ejede tillige Skamby Kirke, hvilke Kirker de testamenterede store Gaver. De kaldtes af den Grund „de hellige Jomfruer“, og det menes, at Navnet „Jomfruklostret“ er fremkommen derved. Løvrigt fortælles der, at disse Jomfruer Svave oppebar Intraderne i Skamby Kirke, samt at den Gaard og de Huse*), som de henlagde til den Skamby Præst for at holde en Søndagsprædiken om Ugen, adskillige Gange er blevet solgte samlede for 500 Rbd., fordi man aldrig turde forhøje Afgiften i Følge en Forbandelse, hvormed Donationsbrevet i dette Tilfælde truede; men senere brød man sig i Følge Inspektør Faaborgs Raad og paa Grund af en Bevilling, denne en Gang havde faaet udvirket, ikke mere om Forbandelsen, men lod Husene sælge særskilt, imod, at Gaarden skulde svare til Præsten for bemeldte Søndagsprædiken, hvad ellers Husene skulde yde, nemlig 6 Tønder Byg aarlig etc.

Da nu Præsten i Skamby spurgte Sælgeren, hvor han — Forbandelsen til Trods — turde gøre dette, svarede han, at Forbandelsen ikke vilde ramme ham, men Kongen, som havde bevilget det, hvortil Præsten mente, at det kom an paa, om Sagen var blevet Kongen rigtig forestillet. Inspektør Faaborgs senere Sygdom og Elendighed ansaas som en Straf, fordi det var paa hans Raad og paa Grund af den af ham udvirkede Bevilling, at der blev handlet paa Trods af Forbandelsen.

Jomfru Elisabeth Svave døde 1618 og Søsteren Jomfru Eleonora Svave 1624. De ligger begge begravede i Skamby Kirke.

Hvem, der efter Jomfruerne Svaves Død har beboet Gaarden, savnes der Oplysning om. Der har — i Følge Wedel Simonsens Optegnelser — været talt om Jørgen Orning og Fru Sofie Basse, der Aar 1638 skrev sig til „Skaarupgaarden“, men der er dog nogen Tvivl derom. Efter at Gaarden er inddraget under „Harritslevgaard“s Gods, er formodentlig Hovedbygningen flyttet fra Voldstedet over til Ladebygningen som Stuehus, og Gaarden har da fra den Tid været Fæstegaard, først under „Harritslevgaard“s og senere under „Gyldensten“s Gods.

Den nuværende Ejer af „Daachholm“ er Anders Peder Eriksen, gift med Henny, født From-Jørgensen, eneste Barn af Hans From-Jørgensen og Hustru. Denne From-Slægt har en lang Aar-

---

*) Jomfruerne Svave ejede noget Bøndergpds i Kærby.

række tilbage beboet Gaarden, først som Fæstere, senere som Ejere. Hans From-Jørgensens Fader, Jørgen Hansen From, der er født den 4. Juni 1818, overtog Gaarden i Fæste efter sin Fader, Hans Andersen From i Aaret 1848, og den 1. Oktober 1855 frikøbte han den — i Følge Købekontrakt — med paahvilende Gammelskat 48 Rigsdaler 33 Mark Rigsmønt, samt med alt til samme hørende Ager, Eng, Bygninger og Inventarium, kort sagt Gaarden med dens Tilbehør, af Hans Hartvig Ernst, Greve af Bernstorff-Gyldensten, for 5951 Rigsdaler Rigsmønt. Gaarden stod for Hartkorn 6 Tdr., „Skpr.“, Fdk., $\frac{3}{4}$ Album.

Af Kilder er benyttet Vedel Simonsens Optegnelser.
